

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi

KRR-4101-02-01/2013
P/13/054

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 55 11, F +48 22 444 57 73
krr@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli

P/13/054 – Biopaliwa i biokomponenty w transporcie

Jednostka
przeprowadzająca
kontrolę

Najwyższa Izba Kontroli Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Kontrolerzy

1. Ewa Całczyńska, doradca techniczny, upoważnienie do kontroli nr 83035 z dnia 15 maja 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 1-2)

2. Małgorzata Czuchryta, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 83035 z dnia 15 maja 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 3-4)

Jednostka
kontrolowana

Agencja Rynku Rolnego, ul. Nowy Świat 6/12; 00-400 Warszawa

Kierownik jednostki
kontrolowanej

Stanisław Łukasik Prezes Agencji Rynku Rolnego (ARR) – do 29 grudnia 2011 r.,
Andrzej Łuszczewski p.o. Prezes ARR – do 9 września 2012 r. Lucjan Zwolak
p.o. Prezes ARR – do 2 czerwca 2013 r., Radosław Szatkowski Prezes ARR – do
chwili obecnej.

(dowód: akta kontroli str. 11-14)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹ działalność Prezesa Agencji Rynku Rolnego w zakresie realizacji zadań w ramach krajowego systemu kontrolującego i monitorującego legalność, ilość i jakość wprowadzanych do obrotu biokomponentów i biopaliw ciekłych.

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Ocenę pozytywną uzasadniają ustalenia dotyczące badanego obszaru. W latach 2011 – 2013 (II kwartały) w Agencji Rynku Rolnego (zwanej dalej ARR lub Agencją) rzetelnie realizowano zadania wynikające z ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o biokomponentach i biopaliwach ciekłych² w zakresie: rejestrowania działalności gospodarczej polegającej na wytwarzaniu, magazynowaniu lub wprowadzaniu do obrotu biokomponentów prowadzonej przez wytwórców oraz na wytwarzaniu biopaliw na własny użytek przez rolników, kontrolowania tej działalności oraz jej monitorowania. W powyższych działaniach nie stwierdzono nieprawidłowości.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmierne utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

² Dz. U. Nr 169, poz. 1199 ze zm.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Funkcjonowanie w ARR systemu kontrolującego i monitorującego legalność, ilość i jakość wprowadzanych do obrotu biokomponentów i biopaliw ciekłych

1. Funkcjonowanie systemu rejestracji wytwórców biokomponentów i rolników wytwarzających biopaliwa ciekłe na własny użytek

Opis stanu faktycznego

Zgodnie z ustawą z dnia 25 sierpnia 2006 r. o biokomponentach i biopaliwach ciekłych³, zwaną dalej ustawą o biokomponentach lub ustawą, Prezes ARR, jako organ rejestrowy, jest odpowiedzialny za prowadzenie rejestru wytwórców (tj. podmiotów wykonujących działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania, magazynowania lub wprowadzania do obrotu biokomponentów) oraz rejestru rolników wytwarzających biopaliwa ciekłe na własny użytek. Zadaniem Prezesa ARR w tym obszarze były także: przeprowadzanie kontroli wytwórców i rolników wpisanych do rejestrów w zakresie spełniania przez nich warunków określonych w przepisach ustawy, przyjmowanie sprawozdań kwartalnych od wytwórców oraz sprawozdań rocznych od rolników, sporządzanie zbiorczego zestawienia z działalności rolników produkujących biopaliwa ciekłe na własny użytek i przekazywanie go ministrom właściwym do spraw finansów publicznych, gospodarki, rynków rolnych oraz środowiska, a także wymierzanie kar pieniężnych wytwórcom i rolnikom naruszającym przepisy ustawy.

W kontrolowanym okresie, w Agencji obowiązywały akty wewnętrzne określające m.in. formularze: wniosków o wpis do rejestru wytwórców i rolników, oświadczenia wytwórców i rolników, sprawozdania rocznego⁴; wzory informacji o sprzedaży lub zbyciu w innej formie biokomponentu⁵, a także procedury: „Prowadzenie rejestrów i sprawozdawczość” oraz „Przeprowadzenie kontroli oraz wymierzanie kar pieniężnych”⁶.

(dowód: akta kontroli str. 9-10; 59, 976)

Rejestr wytwórców

Na podstawie art. 4 ust. 2 ustawy o biokomponentach, Prezes ARR prowadził rejestr wytwórców w zakresie wytwarzania, magazynowania lub wprowadzania do obrotu biokomponentów („rejestr wytwórców”). Rejestr prowadzony w systemie informatycznym był jawny (art. 6 ust. 2 i 3 ww. ustawy) i dostępny był na stronie internetowej ARR⁷. Według wyjaśnienia kierownika działu Biopaliw Biura Cukru i Biopaliw ARR: „Rejestr wytwórców nie obejmuje importerów biokomponentów, a jedynie podmioty które wytwarzają, magazynują lub wprowadzają do obrotu biokomponenty. Podmiot, który wykonuje działalność w zakresie importu lub nabycia wewnątrzspółnotowego biokomponentów, zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 20 lit. b) ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych, jest producentem i nie jest zobowiązany do rejestracji w ARR”.

(dowód: akta kontroli str. 8)

³ Patrz przypis 2.

⁴ Zarządzenie nr 82/2009/Z Prezesa Agencji Rynku Rolnego z dnia 22 kwietnia 2009 r. w sprawie wprowadzenia „Warunków uzyskania wpisu do rejestru wytwórców i rejestru rolników”, Zarządzenie nr 173/2011/Z Prezesa Agencji Rynku Rolnego z dnia 27 grudnia 2011 r. w sprawie wprowadzenia „Warunków uzyskania wpisu do rejestru wytwórców i rejestru rolników oraz zasad wykonywania działalności objętej wpisem” oraz Zarządzenie nr 11/2013/Z Prezesa Agencji Rynku Rolnego z dnia 18 stycznia 2013 r. zmieniające Zarządzenie w sprawie wprowadzenia „Warunków uzyskania wpisu do rejestru wytwórców i rejestru rolników oraz zasad wykonywania działalności objętej wpisem”.

⁵ Zarządzenie nr 130/2011/Z Prezesa Agencji Rynku Rolnego z dnia 6 października 2011 r. w sprawie wprowadzenia „Zasad składania informacji o sprzedaży lub zbyciu w innej formie biokomponentu do celów związanych z realizacją Narodowego Celu Wskaźnikowego”, Zarządzenie nr 97/2012/Z Prezesa Agencji Rynku Rolnego z dnia 26 czerwca 2012 r. zmieniające Zarządzenie w sprawie wprowadzenia „Zasad składania informacji o sprzedaży lub zbyciu w innej formie biokomponentu do celów związanych z realizacją Narodowego Celu Wskaźnikowego”.

⁶ Zarządzenie nr 80/2009/KP Prezesa Agencji Rynku Rolnego z dnia 22 kwietnia 2009 r. w sprawie wprowadzenia Księgi Procedur „Monitorowanie rynku biokomponentów i biopaliw ciekłych” i Zarządzenie nr 11/2012/KP Prezesa Agencji Rynku Rolnego z dnia 20 stycznia 2012 r. w sprawie wprowadzenia Księgi Procedur „Monitorowanie rynku biokomponentów i biopaliw ciekłych”.

⁷ www.arr.gov.pl

Na koniec 2010 r. do rejestru wpisanych było 48 wytwórców. W 2011 r. Prezes ARR dokonał wpisu do rejestru jednego wytwórcy oraz wykreślenia z rejestru dziewięciu wytwórców (w tym jednego dwukrotnie ze względu na rodzaj i zakres wykonywanej działalności). Trzech wytwórców wykreślono w związku z informacją o zakończeniu lub zawieszeniu działalności (na wniosek wytwórcy), dwóch – z urzędu decyzjami Prezesa ARR wydanymi na podstawie art. 9 ust. 1 pkt 1 ustawy w związku z nieusunięciem przez wytwórców naruszeń warunków wymaganych do wykonywania działalności gospodarczej w wyznaczonym przez organ terminie, czterech – z urzędu, w związku z wynikami kontroli na miejscu. Na koniec 2011 r. do rejestru było wpisanych 39 wytwórców (w tym 1 prowadzący działalność gospodarczą obejmującą wytwarzanie dwóch rodzajów biokomponentów).

W 2012 r. Prezes ARR dokonał wpisu do rejestru czterech wytwórców oraz wykreślenia z rejestru ośmiu wytwórców w związku z informacją o zakończeniu lub zawieszeniu działalności, tj. na wniosek wytwórcy. Na koniec 2012 r. do rejestru było wpisanych 35 wytwórców (w tym dwóch prowadzących działalność obejmującą wytwarzanie dwóch rodzajów biokomponentów).

W I i II kwartale 2013 r. Prezes ARR dokonał łącznie: wpisu do rejestru jednego wytwórcy oraz wykreślenia z rejestru trzech wytwórców, w tym dwóch w związku z informacją o zakończeniu lub zawieszeniu działalności, tj. na wniosek wytwórcy oraz jednego z urzędu w związku z wynikami kontroli na miejscu. Na koniec II kwartału 2013 r. do rejestru było wpisanych 33 wytwórców (w tym dwóch wytwarzających dwa rodzaje biokomponentów).

W badanym okresie Prezes ARR dokonał łącznie: wpisu do rejestru sześciu wytwórców, wykreślenia z rejestru 20 wytwórców (w tym trzech wytwórców zostało wpisanych, a następnie wykreślonych z rejestru) oraz 17 wpisów aktualizujących rejestr, w tym pięciu w 2011 r., 11 w 2012 r. oraz jednego w II kwartałach 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 5-6, 15, 18-19, 46, 663-716, 719-720; 744-771, 773, 862-863; 869-916, 1101-1179)

W kontrolowanym okresie Prezes ARR wydał trzy decyzje o umorzeniu postępowania administracyjnego w przedmiocie wydania decyzji o wpisie do rejestru wytwórców oraz sześć postanowień o odmowie wszczęcia postępowania administracyjnego na wniosek przedsiębiorcy w sprawie uzyskania wpisu do rejestru.

Decyzje o umorzeniu zostały wydane na podstawie art. 105 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego⁸ w związku z art. 3 ust. 1 ustawy o biokomponentach, po rozpatrzeniu wniosków zainteresowanych wytwórców w sprawie wycofania wniosku o wpis do rejestru.

Postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania dotyczyły przedsiębiorców zagranicznych, którzy zadeklarowali wykonywanie działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania, magazynowania i wprowadzania do obrotu biokomponentów poza terytorium RP. Zostały one wydane na podstawie art. 61a § 1 oraz art. 28 ustawy – Kodeks postępowania administracyjnego w związku z art. 3 ust. 1 i art. 4. ust. 2 ustawy o biokomponentach oraz art. 1 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej⁹ w związku z art. 10 ustawy o biokomponentach. W trzech przypadkach przedsiębiorcy nie skorzystali z przysługującego im prawa wniesienia zażalenia do Ministra RiRW

⁸ Dz. U. z 2013 r., poz. 267.

⁹ Dz. U. z 2013 r., poz. 672 ze zm.

oraz w trzech złożyli zażalenia. W jednej ze spraw Minister RiRW utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie Prezesa ARR. Postanowienie Ministra RiRW zostało następnie uchylone przez WSA w Warszawie. W dwóch sprawach Minister RiRW uchylił zaskarżone postanowienia w całości przekazując sprawę do ponownego rozpatrzenia przez organ I instancji (Prezesa ARR). Do 30 czerwca 2013 r. w powyższych sprawach nie zapadły rozstrzygnięcia.

(dowód: akta kontroli str. 774-854)

Zadeklarowane przez wytwórców zdolności produkcyjne w skali roku¹⁰ w zakresie produkcji bioetanolu, estrów metylowych, czystego oleju roślinnego oraz węglowodorów syntetycznych wynosiły odpowiednio na: 31 grudnia 2011 r. – 763,80 tys. m³, 963,60 tys. m³, 5,00 tys. m³; 31 grudnia 2012 r. – 750,80 tys. m³, 1 149,83 tys. m³, 5,00 tys. m³,¹¹ oraz na 30 czerwca 2013 r. – 750,80 tys. m³, 1 149,08 tys. m³, 5,00 tys. m³, 7,50 tys. m³. Produkcja biokomponentów¹² wyniosła na: 31 grudnia 2011 r. – bioetanolu – 166,75 tys. m³ oraz estrów metylowych – 410,72 tys. m³; 31 grudnia 2012 r. – bioetanolu – 213,19 tys. m³ oraz estrów metylowych – 684,28 tys. m³ i na 30 czerwca 2013 r. – bioetanolu – 113,22 tys. m³ oraz estrów metylowych – 324,40 tys. m³. W badanym okresie nie produkowano czystego oleju roślinnego ani węglowodorów syntetycznych. Wykorzystanie mocy produkcyjnych w zakresie produkcji bioetanolu oraz estrów metylowych wyniosło odpowiednio na: 31 grudnia 2011 r. – 21,83% i 42,62%; 31 grudnia 2012 r. – 28,40% i 59,51% oraz 30 czerwca 2013 r. – 15,08% i 28,23%.

(dowód: akta kontroli str. 965-974)

Rejestr wytwórców prowadzony był w sposób rzetelny¹³. Wnioski wytwórców, na podstawie których Prezes ARR wydawał decyzje o wpisie do rejestru, były kompletne i zawierały elementy określone w art. 5 ust. 4 pkt 4, ust. 5 i 6 ustawy.

(dowód: akta kontroli str. 478-551)

Prezes ARR nie weryfikował zgodności ze stanem faktycznym oświadczeń, o których mowa w art. 5 ust. 4 pkt 4 i ust. 5 ustawy. Dyrektor Biura Cukru i Biopaliw wyjaśniła m.in.: „Biorąc pod uwagę, że w ustawie nie został określony termin dokonania wpisu do rejestru wytwórców, ARR na podstawie art. 10 ustawy, stosuje w tym zakresie przepisy ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. z 2013 r., poz. 672), zwanej dalej „ustawą o.s.d.g”. Na podstawie art. 67 ust. 1 ustawy o.s.d.g. organ prowadzący rejestr działalności regulowanej jest obowiązany dokonać wpisu przedsiębiorcy do tego rejestru w terminie 7 dni od dnia wpływu do tego organu wniosku o wpis wraz z oświadczeniem o spełnieniu warunków wymaganych do wykonywania działalności gospodarczej, dla której rejestr jest prowadzony. Dodatkowo, w ust. 2 ww. przepisu, ustawodawca wskazał, że jeżeli organ prowadzący rejestr działalności regulowanej nie dokona wpisu w terminie, o którym mowa powyżej, a od dnia wpływu wniosku do tego organu upłynęło 14 dni, przedsiębiorca może rozpocząć działalność. Biorąc pod uwagę przedstawiony powyżej tryb dokonywania wpisów do rejestru wytwórców, a w szczególności obowiązek dokonania wpisu do rejestru w terminie 7 dni od dnia wpływu poprawnego wniosku wraz z oświadczeniem, ARR przed dokonaniem wpisu przedsiębiorcy do rejestru wytwórców, nie weryfikuje złożonych oświadczeń. W związku z powyższym

¹⁰ Dane ARR z rejestru wytwórców.

¹¹ W 2011 r. i 2012 r. wytwórcy nie deklarowali produkcji węglowodorów syntetycznych.

¹² Dane ze sprawozdań kwartalnych przesłanych do ARR według stanu na dzień 23 sierpnia 2013 r.

¹³ Zbadano dokumentację 10 losowo wybranych przedsiębiorców ubiegających się o wpis do rejestru wytwórców, tj. 31% ogółem.

weryfikacja oświadczenia, o którym mowa w art. 5 ust. 4 pkt 5 ustawy, następuje podczas kontroli wytwórców prowadzonych przez ARR już po dokonaniu wpisu do rejestru. Kontrole te są przeprowadzane w oparciu o art. 29 ustawy i mają na celu m.in. potwierdzenie spełnienia przez wytwórców warunków wymaganych do prowadzenia działalności regulowanej objętej wpisem do rejestru. Z uwagi na fakt, iż ustawodawca nie nałożył na Prezesa ARR obowiązku weryfikacji oświadczenia, o którym mowa w art. 5 ust. 4 pkt 4 ustawy, jak również nie wskazał trybu jego weryfikacji, przedmiotowe oświadczenia nie podlegały weryfikacji."

(dowód: akta kontroli str. 554-555)

Rejestr rolników

W kontrolowanym okresie, na podstawie art. 13 ust. 2 ustawy o biokomponentach, Prezes ARR prowadził rejestr rolników wytwarzających biopaliwa ciekłe na własny użytek („rejestr rolników”). Rejestr prowadzony w systemie informatycznym był jawny i dostępny na stronie internetowej ARR (art. 15 ust. 2 i 3).

Na koniec 2010 r. do rejestru rolników wpisane były trzy podmioty. W 2011 r. Prezes ARR dokonał jednego wpisu i na koniec 2011 r. w rejestrze wpisane były 4 podmioty. W 2012 r. Prezes ARR dokonał jednego wpisu oraz jednego wykreślenia. Na koniec 2012 r. do rejestru wpisane były cztery podmioty.

W 2011 r. rolnicy wytworzyli na własny użytek 25 355,30 litrów estrów metylowych, przy maksymalnym rocznym limicie na ich wytwarzanie 105 042,76 litrów, a w 2012 r. na własny użytek wytworzono 187,40 litrów estrów metylowych przy maksymalnym rocznym limicie na ich wytwarzanie 105 042,76 litrów. Nie wytwarzano czystego oleju roślinnego mimo iż w 2012 r. maksymalny roczny limit na jego wytwarzanie wynosił 23 718,28 litra¹⁴.

W I półroczu 2013 r. Prezes ARR dokonał jednego wpisu do rejestru oraz jednego wykreślenia. Na koniec II kwartału 2013 r. do rejestru wpisane były cztery podmioty, dla których limit wyniósł 107 850,28 litrów, z tego dla dwóch wytwarzających estry metylowe – 79 983,00 litra, a dla dwóch wytwarzających czysty olej roślinny – 27 867,28 litra.

W badanym okresie, w drodze decyzji administracyjnej Prezesa ARR – na wnioski rolników – do rejestru wpisane zostały trzy podmioty¹⁵, a dwa zostały wykreślone, zgodnie z art. 19 ust. 1 ustawy o biokomponentach. Prezes ARR nie wykreślał rolników z rejestru w związku z działaniami określonymi w art. 19 ust. 2 ustawy. Prezes ARR, w tym okresie, nie dokonywał aktualizacji danych w rejestrze.

Na etapie weryfikacji wniosków, złożonych przez rolników ubiegających się o wpis do rejestru, Biuro Cukru i Biopaliw ARR podjęło następujące działania: dwa podmioty wezwano do uzupełnienia wniosków; dwóm podmiotom odmówiono wpisu do rejestru rolników ze względu na wyniki przeprowadzonej przez ARR kontroli.

Analiza dokumentacji dotycząca pięciu rolników figurujących w rejestrze, w okresie objętym kontrolą, wykazała, że decyzje Prezesa ARR o dokonaniu wpisu do rejestru rolników były wydawane na podstawie kompletnych wniosków, które spełniały wymagania określone w art. 14 ust. 3 ustawy o biokomponentach.

(dowód: akta kontroli str. 5-6, 15, 20, 474-475, 555, 561-604; 642-662, 1180)

¹⁴ Dane ze zbiorczych raportów rocznych z produkcji biopaliw ciekłych wytwarzanych przez rolników na własny użytek w 2011 r. i 2012 r.

¹⁵ W 2011 r. do rejestru rolników wpisany został Podlaski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, w 2012 r. grupa licząca 9 rolników, a w 2013 r. rolnik indywidualny.

W sprawie weryfikowania przez Prezesa ARR zgodności ze stanem faktycznym oświadczeń, o których mowa w art. 14 ust. 4 i 5 ustawy Dyrektor Biura Cukru i Biopaliw wyjaśniła m.in.: „W myśl art. 17 ust. 1 ustawy Prezes ARR jest zobowiązany do wydania zaświadczenia o wpisie do rejestru rolników, w terminie 14 dni od dnia wpływu kompletnego wniosku wraz z oświadczeniem. Uwzględniając powyższe, ARR w wewnętrznych procedurach określiła, że przed dokonaniem wpisu do rejestru rolników, przeprowadzane są kontrole na miejscu mające na celu ustalenie czy rolnik faktycznie spełnia warunki określone w ustawie i czy oświadczenie zostało złożone zgodnie ze stanem faktycznym. W zależności od wyników ww. kontroli Prezes ARR wydaje zaświadczenie o wpisie do rejestru rolników, bądź decyzję o odmowie wpisu do rejestru rolników.”

(dowód: akta kontroli str. 555)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

2. Realizacja przez Prezesa ARR obowiązku przeprowadzania kontroli u wytwórców biokomponentów i rolników wytwarzających biopaliwa na własny użytek

Opis stanu
faktycznego

W planie kontroli technicznych na 2011 r., zatwierdzonym przez Prezesa ARR 31 grudnia 2010 r., w odniesieniu do kontroli mechanizmu „Monitorowanie rynku biokomponentów i biopaliw ciekłych” zaplanowano realizację przez Sekcję Kontroli Technicznych OT ARR (SKT OT ARR) ogółem 12 kontroli, w tym trzech kontroli przed uzyskaniem wpisu do rejestru rolników, jedną kontrolę wytwarzania biopaliw ciekłych na własny użytek oraz osiem kontroli prowadzonej działalności regulowanej. Nie planowano realizacji kontroli w ramach zadań delegowanych. Plan kontroli technicznych na 2012 r., zatwierdzony przez Prezesa ARR 9 stycznia 2012 r., zakładał realizację przez SKT OT ARR ogółem 38 kontroli, w tym dwóch kontroli przed uzyskaniem wpisu do rejestru rolników, jednej kontroli wytwarzania biopaliw ciekłych na własny użytek oraz 35 kontroli prowadzonej działalności regulowanej. W planie kontroli technicznych na 2013 r., zatwierdzonym przez Prezesa ARR z dnia 12 grudnia 2012 r., przewidziano realizację przez SKT OT ARR ogółem 53 kontroli, w tym dwóch kontroli przed uzyskaniem wpisu do rejestru rolników, jednej kontroli wytwarzania biopaliw ciekłych na własny użytek oraz 50 kontroli prowadzonej działalności regulowanej.

Liczba kontroli w planach zatwierdzonych przez Prezesa ARR w kolejnych latach była zgodna z informacjami niezbędnymi do opracowania Planu Kontroli Technicznych na poszczególne lata – przekazanymi przez Biuro Cukru i Biopaliw ARR do Biura Kontroli Technicznych Agencji – zgodnie z obowiązującymi procedurami.

Według wyjaśnienia Dyrektora Biura Cukru i Biopaliw: „Zgodnie z zapisami Księgi Procedur „Kontrole Techniczne” dyrektorzy komórek organizacyjnych Centrali ARR przekazują corocznie do Biura Kontroli Technicznych do dnia 15 listopada danego roku m.in. szacunkową liczbę kontroli (...). Powyższe plany są sporządzane w celu zaplanowania potrzeb kadrowych Sekcji Kontroli Technicznych w OT ARR i nie stanowią dokładnego harmonogramu kontroli. (...) plan kontroli na: rok 2011 został sporządzony w szczególności w oparciu o analizę stanu rejestru wytwórców oraz

rejestrze rolników oraz przy uwzględnieniu podmiotów, które nie były kontrolowane we wcześniejszych latach, a posiadały najwyższe roczne zdolności produkcyjne w odniesieniu do poszczególnych rodzajów biokomponentów. Dodatkowo wzięto pod uwagę m.in. wywiązywanie się wytwórców z obowiązku składania sprawozdań; na rok 2012 został sporządzony w sposób uwzględniający potencjalnie zwiększoną liczbę kontroli z uwagi na zmianę przepisów ustawy w zakresie dodatkowego obowiązku składania od 1 stycznia 2012 r. informacji wytwórców o sprzedaży lub zbyciu w innej formie biokomponentów; na rok 2013 został sporządzony w oparciu o dane dotyczące liczby wytwórców, którzy dokonywali sprzedaży lub zbycia w innej formie biokomponentów w 2012 r. oraz przy uwzględnieniu, że kontrolą objęty zostanie każdy kwartał, w którym taka sprzedaż była prowadzona. Dodatkowo uwzględniono informacje uzyskane od pozostałych wytwórców o planowanym rozpoczęciu sprzedaży biokomponentów w 2012 r. (...) kryteria, które są uwzględniane podczas typowania podmiotów do kontroli zostały zapisane w Księdze Procedur „Monitorowanie rynku biokomponentów i biopaliw ciekłych”.

W 2011 r. zrealizowano łącznie 10 kontroli technicznych, w tym dwie kontrole rolników przed uzyskaniem wpisu do rejestru rolników, jedną kontrolę rolnika w zakresie wytwarzania biopaliw ciekłych na własny użytek oraz siedem kontroli wytwórców w zakresie prowadzonej działalności regulowanej (w tym jeden z wytwórców kontrolowany był dwukrotnie). W wyniku kontroli wytwórców Prezes ARR wydał trzy decyzje o wykreśleniu wpisu z rejestru w przypadku dwóch podmiotów w związku z niedopełnieniem obowiązku wynikającego z art. 7 ustawy o biokomponentach oraz w jednym przypadku, podczas przeprowadzanej kontroli, wytwórca złożył wniosek o wykreślenie wpisu z rejestru w związku z czym odstąpiono od dalszych działań kontrolnych. W pozostałych przypadkach nie sformułowano zaleceń pokontrolnych.

W 2012 r. zrealizowano łącznie 34 kontrole techniczne, w tym dwie kontrole rolników przed uzyskaniem wpisu do rejestru rolników, jedną kontrolę rolnika w zakresie wytwarzania biopaliw ciekłych na własny użytek oraz 31 kontroli wytwórców w zakresie prowadzonej działalności regulowanej (osiem z nich zakończono w 2013 r.). W wyniku kontroli wytwórców Prezes ARR wydał dwie decyzje o wykreśleniu wpisu z rejestru. Jeden z podmiotów nie przedstawił stosownej dokumentacji potwierdzającej spełnianie wymagań przez urządzenia techniczne i obiekty budowlane oraz tłumaczeń dokumentów celnych sporządzanych w obcym języku (po wydaniu zaleceń dotyczących uzupełnienia powyższej dokumentacji wytwórca złożył wniosek o wykreślenie wpisu z rejestru wytwórców). Natomiast drugi podmiot nie dopełnił obowiązku wynikającego z art. 7 ustawy o biokomponentach. W dziewięciu przypadkach stwierdzono błędy polegające głównie na rozbieżnościach pomiędzy danymi w dokumentacji wytwórcy a danymi wykazanymi w informacjach przekazywanych ARR i URE, wynikające z błędnego kwalifikowania surowców. We wszystkich przypadkach wydano stosowne zalecenia, których realizacja została w ośmiu przypadkach potwierdzona w wyniku ponownej kontroli. W jednym przypadku realizacja wydanych zaleceń zostanie sprawdzona w 2013 r. W 20 przypadkach nie sformułowano zaleceń pokontrolnych.

W 2013 r. (II kwartały) zrealizowano łącznie 14 kontroli technicznych wytwórców w zakresie prowadzonej działalności regulowanej, w wyniku których w dwóch przypadkach stwierdzono błędy takie jak w 2012 r. Realizacja wydanych zaleceń została potwierdzona w wyniku przeprowadzonej rekontroli. W pozostałych przypadkach nie formułowano zaleceń pokontrolnych.

W badanym okresie, w ramach monitorowania rynku biokomponentów i biopaliw ciekłych, zrealizowano łącznie 58 kontroli technicznych, w tym 52 kontrole wytwórców w zakresie prowadzonej działalności regulowanej, cztery kontrole rolników przed uzyskaniem wpisu do rejestru rolników¹⁶ oraz dwie kontrole rolników w zakresie wytwarzania biopaliw ciekłych na własny użytek¹⁷.

Szczegółowa analiza dokumentacji 11 kontroli (21% kontroli ogółem) przeprowadzonych u czterech losowo wybranych wytwórców oraz sześciu kontroli (100% kontroli ogółem) przeprowadzonych u rolników wykazała, że kontrole realizowane przez służby Prezesa ARR były przeprowadzane zgodnie z art. 29 ustawy o biokomponentach oraz z procedurą „Przeprowadzenie kontroli oraz wymierzanie kar pieniężnych” wprowadzoną stosownymi Zarządzeniami Prezesa ARR¹⁸.

(dowód: akta kontroli str. 27-58, 556-557; 623-642; 721-725)

Według wyjaśnień Dyrektora Biura Cukru i Biopaliw (BCiB): „BCiB zaplanowało, że w 2011 r. zostanie przeprowadzonych: 8 kontroli wytwórców, 1 kontrola rolnika, 3 kontrole przed uzyskaniem wpisu do rejestru rolników. Liczba faktycznie zrealizowanych kontroli wytwórców wyniosła 7, przy czym 2 kontrole zostały przeprowadzone u jednego wytwórcy. Dwóch wytwórców, którzy byli uwzględnieni w planie kontroli nie zostało objętych kontrolą – jeden został wykreślony w 2011 r. z rejestru na wniosek, drugi dokonał korekt złożonych wcześniej sprawozdań, w których wykazał, że nie prowadził produkcji biokomponentów. Ponadto, w 2011 r. przeprowadzono 1 kontrolę rolnika w zakresie wytwarzania biopaliw ciekłych na własny użytek. Wykonano również 2 kontrole przed wpisem do rejestru rolników (w tym przypadku liczba faktycznie zrealizowanych kontroli zależy od liczby rolników, którzy ubiegają się o wpis i nie jest uzależniona od BCiB).

BCiB zaplanowało, że w 2012 r. zostanie przeprowadzonych: 35 kontroli wytwórców, 1 kontrola rolnika, 2 kontrole przed uzyskaniem wpisu do rejestru rolników. W odniesieniu do wytwórców liczba faktycznie zrealizowanych kontroli wynosi 31 (łącznie z kontrolami, które rozpoczęły się w 2012 r., a zakończyły w 2013 r.). Niewykonanie planowanej ilości kontroli wynikało z mniejszej niż założono na dzień sporządzania planu kontroli, ilości wytwórców, którzy dokonywali sprzedaży lub zbycia w innej formie biokomponentów. Ponadto, w 2012 r. przeprowadzono 1 kontrolę rolnika w zakresie wytwarzania biopaliw ciekłych na własny użytek oraz wykonano 2 kontrole przed wpisem do rejestru rolników.

¹⁶ W wyniku jednej z kontroli przeprowadzonej w 2011 r., podczas której stwierdzono braki w wymaganej art. 14 ustawy o biopaliwach dokumentacji, do rejestru nie został wpisany ubiegających się o wpis rolnik. Został wpisany po kontroli przeprowadzonej w 2012 r.

¹⁷ Kontrole przeprowadzone po jednej w 2011 i 2012, w trakcie których nie stwierdzono naruszeń obowiązujących w tym zakresie przepisów.

¹⁸ Zarządzenie nr 80/2009/KP Prezesa Agencji Rynku Rolnego z dnia 22 kwietnia 2009 r. w sprawie wprowadzenia Księgi Procedur „Monitorowanie rynku biokomponentów i biopaliw ciekłych” i Zarządzenie nr 11/2012/KP Prezesa Agencji Rynku Rolnego z dnia 20 stycznia 2012 r. w sprawie wprowadzenia Księgi Procedur „Monitorowanie rynku biokomponentów i biopaliw ciekłych”.

W bieżącym roku, BCiB planuje objęcie kontrolami wszystkich wytwórców, którzy dokonywali lub będą dokonywać sprzedaży lub innej formy zbycia biokomponentów, przy czym kontrole te będą przeprowadzane w odniesieniu do poszczególnych kwartałów br. W I kwartale br. sprzedaż biokomponentów prowadziło 12 wytwórców. Biorąc pod uwagę, że do końca tego roku, ARR zaplanowała przeprowadzenie kontroli za I, II oraz III kwartał br. (kontrole za IV kwartał 2013 r. zostaną zrealizowane w 2014 r.), liczba przeprowadzonych kontroli będzie kształtować się na poziomie ok. 50 (łącznie z kontrolami, które zostały przeprowadzone w I półroczu 2013 r., tj. 14). Pozostałe zaplanowane kontrole odnosiły się do kontroli u rolników wytwarzających biopaliwa ciekła na własny użytek (1 kontrola) oraz przed uzyskaniem wpisu do rejestru rolników (2 kontrole)."

(dowód: akta kontroli str. 557-558)

W kontrolowanym okresie Prezes ARR nie wymierzał kar pieniężnych wytwórcom na podstawie art. 33 ust. 9 pkt 1 ustawy natomiast wydał dwie decyzje o wymierzeniu rolnikom kary pieniężnej w wysokości po 1.000 zł (art. 33 ust. 6 ustawy) w związku z nieprzestrzeganiem art. 33 ust. 1 pkt 9 lit. a i e ustawy. Wpływy z tytułu kar pieniężnych stanowiły przychody Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Środki finansowe, które wpłynęły na rachunek ARR tytułem wymierzonych kar pieniężnych, zostały przekazane na rachunek NFOŚiGW.

(dowód: akta kontroli str. 580-582, 718, 726, 917-921, 1021, 1098)

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki, realizując obowiązek wynikający z art. 33 ust. 10 ustawy, przekazał Prezesowi ARR w kontrolowanym okresie 21 informacji o karach pieniężnych (po 5.000 zł) wymierzonych poszczególnym wytwórcom w związku z naruszeniem art. 30 ust. 1 ustawy, w tym 11 w 2011 r. (kary za niezłożenie w terminie sprawozdania za II bądź III kwartał 2010 r.), dziewięciu w 2012 r. oraz jednej w II kwartałach 2013 r.

Według wyjaśnień Dyrektora Biura Cukru i Biopaliw: „(...) ARR w okresie objętym kontrolą NIK, nie otrzymała od wojewódzkich inspektorów inspekcji handlowej informacji o wymierzonych karach pieniężnych.”

(dowód: akta kontroli str. 61, 64-65, 743)

W zakresie „*Monitorowania rynku biokomponentów i biopaliw ciekłych oraz produkcji biogazu rolniczego*”, zgodnie z planem audytu na rok 2012, Biuro Audytu Wewnętrznego ARR zrealizowało zadanie audytowe nr 0501/08/12 „*Monitorowanie produkcji biogazu rolniczego*”. Obszar objęty kontrolą NIK nie był dotychczas przedmiotem kontroli przeprowadzanych w Agencji zarówno przez Biuro Kontroli Wewnętrznej ARR jak i jednostki zewnętrzne.

(dowód: akta kontroli str. 61, 65-67)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

3. Realizacja przez Prezesa ARR obowiązków dotyczących monitorowania wprowadzanych do obrotu biokomponentów i biopaliw ciekłych

Opis stanu faktycznego

W badanym okresie, w związku z obowiązkiem wynikającym z art. 30 ust. 1 ustawy o biokomponentach wytwórcy, przekazywali Prezesowi ARR sprawozdania kwartalne zawierające informacje m.in. o: ilości, rodzajach i surowcach użytych do wytworzenia biokomponentów, ilości wprowadzonych biokomponentów do obrotu oraz kosztach ich wytworzenia. Sprawozdanie kwartalne sporządzano na formularzu opracowanym przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki (URE) i udostępnianym na stronie internetowej Urzędu (art. 30 ust. 2b ustawy). Złożono łącznie 342 sprawozdania, z tego: w 2011 r. – 149, w 2012 r. – 134 oraz dotyczące I połowy 2013 r. – 59. Nie złożono 50 sprawozdań a 17 sprawozdań złożono z opóźnieniem wynoszącym od 1 do 114 dni w stosunku do terminu określonego w art. 30 ust. 1 ustawy. Z przekazanych przez Prezesa URE danych wynika, że za nieterminowe złożenie 10 sprawozdań w okresie 2011– I kwartał 2013 dziewięciu wytwórcom Prezes URE wymierzył kary pieniężne w wysokości po 5.000 zł.¹⁹ Dyrektor Biura Cukru i Biopaliw wyjaśniła, że zgodnie z podziałem kompetencji zawartych w ustawie o biokomponentach organem upoważnionym do podejmowania działań mających na celu wyegzekwowanie sprawozdań wytwórców jest Prezes Regulacji Energetyki. Organ ten ponadto został upoważniony do wymierzania kar za brak, opóźnienie przekazania sprawozdania lub zawarcia w nim nieprawdziwych danych. Prezes ARR przekazuje Prezesowi URE informacje dotyczące sprawozdań złożonych przez wytwórców w ARR. Składane przez wytwórców sprawozdania były analizowane przez ARR pod kątem prawidłowości wywiązywania się przez ww. podmioty z obowiązków wynikających z przepisów, w szczególności art. 11 ust. 3 ustawy.

(akta kontroli str. 370-371, 474-477, 717-743, 1013-1017)

Wytwórcy realizujący obowiązek wynikający z art. 30a ust. 2 ustawy o biokomponentach przekazali Prezesowi ARR w badanym okresie łącznie 136 informacji dotyczących sprzedaży lub zbycia w innej formie wytworzonych przez siebie biokomponentów (art. 30a ust. 1), w tym (38 kwartalnych i 98 – miesięcznych)²⁰. Informacje te były sporządzane na formularzach opracowanych i udostępnianych przez ARR (art. 30a ust. 4 ustawy)²¹ i przekazywane Prezesowi ARR w terminie określonym w art. 30a ust. 3 ustawy.

ARR dokonywała weryfikacji danych zawartych w informacjach o sprzedaży lub zbyciu w innej formie biokomponentu w trakcie kontroli technicznych prowadzonych u wytwórców. Dyrektor Biura Cukru i Biopaliw wyjaśniła, że powyższe informacje są analizowane przez ARR pod kątem prawidłowości wywiązywania się przez wytwórców z obowiązków wynikających z przepisów ustawy.

(akta kontroli str.10, 16, 474-477, 556-559, 717-743, 1013-1017)

¹⁹ Na jedno z przedsiębiorstw nałożono dwie kary.

²⁰ Artykuł 30a dodany został przez art. 3 pkt 5 ustawy z dnia 27 maja 2011 r. o zmianie ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 153, poz. 902). Zgodnie z powyższą zmianą w ustawie o biokomponentach i biopaliwach ciekłych z dniem 1 stycznia 2012 r. wytwórcy zostali zobowiązani do przekazywania tych informacji w terminach określonych w dodanym przepisie.

²¹ Formularz informacji wytwórcy o sprzedaży lub zbyciu w innej formie biokomponentu oraz zasady jego składania zostały udostępnione na stronie internetowej ARR..

Przepisem art. 30 ust. 1a ustawy wytwórców i podmioty realizujące lub planujące realizację projektów inwestycyjnych obowiązano do przekazywania Prezesowi ARR informacji dotyczących infrastruktury energetycznej służącej do wytwarzania biokomponentów w zakresie instalacji, które mogą produkować lub rafinować biokomponenty²². Z wyjaśnień Dyrektor Biura Cukru i Biopaliw wynika, że: przepis art. 30 ust. 1a ustawy: „wszedł w życie z dniem 30 października 2011 r. na podstawie ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw²³. (...) Zgodnie z art. 3 ust. 1 rozporządzenia Rady nr 617/2010 państwa członkowskie lub podmioty wyznaczone przez nie do tego zadania gromadzą wszystkie dane oraz informacje określone w ww. rozporządzeniu od dnia 1 stycznia 2011 r., a następnie co dwa lata. Dodatkowo, na podstawie art. 4 ww. rozporządzenia właściwe przedsiębiorstwa są zobowiązane do zgłaszania wymaganych danych w terminie do dnia 1 czerwca każdego roku sprawozdawczego. Uwzględniając datę wejścia w życie przepisu art. 30 ust. 1a ustawy, wytwórcy biokomponentów oraz inne podmioty realizujące lub planujące realizację projektów inwestycyjnych po raz pierwszy zostali ustawowo zobowiązani do przekazywania Prezesowi ARR ww. informacji w terminie do dnia 1 czerwca 2013 r. Na podstawie art. 11 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych (Dz. U. z 2012 r., poz. 633, z późn. zm.) ARR jest zobowiązana do przekazania ww. informacji ministrowi właściwemu do spraw gospodarki, w terminie do dnia 15 lipca roku sprawozdawczego.”

W badanym okresie Prezes ARR sporządził dwa sprawozdania zawierające informacje dotyczące infrastruktury energetycznej służącej do wytwarzania biokomponentów za 2011 r. i 2013 r.

W związku z pismem Ministra Gospodarki z dnia 4 maja 2011 r., Prezes ARR wystąpił do 29 przedsiębiorstw – wpisanych do rejestru wytwórców i prowadzących działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania biokomponentów – o sporządzenie informacji w zakresie posiadanej infrastruktury energetycznej służącej do wytwarzania biopaliw i przesłanie ich do dnia 1 czerwca 2011 r. W wyznaczonym terminie informacji tych nie przekazały cztery przedsiębiorstwa. Dyrektor Biura Cukru i Biopaliw wyjaśniła: „Biorąc pod uwagę brak podstaw prawnych do gromadzenia przez Prezesa ARR informacji na temat projektów inwestycyjnych dotyczących infrastruktury energetycznej w sektorze biokomponentów w 2011 r., a także ograniczoną ilość czasu na zrealizowanie ustaleń podjętych na spotkaniu roboczym w Ministerstwie Gospodarki (data spotkania: 19 maja 2011 r., data przekazania Prezesowi URE zbiorczego sprawozdania: 29 czerwiec 2011 r.), ARR nie zwracała się formalnie (np. w drodze kolejnych pism) do wytwórców, którzy nie złożyli ww. informacji przed terminem przekazania zbiorczego sprawozdania Prezesowi URE. Prowadzono natomiast próby uzyskania przedmiotowych informacji w trakcie rozmów telefonicznych”.

Zbiorcze sprawozdanie obejmujące dane na temat projektów inwestycyjnych dotyczących infrastruktury energetycznej w sektorze biokomponentów za 2011 r. zostało przekazane Prezesowi URE w dniu 29 czerwca 2011 r. Dyrektor Biura Cukru i Biopaliw wyjaśniła, że przekazując Prezesowi URE ww. sprawozdanie nie wskazano, że zostało ono opracowane na podstawie danych pozyskanych

²² Wykonywanie tego obowiązku określono w rozporządzeniu Rady (UE, EURATOM) nr 617/2010 z dnia 24 czerwca 2010 r. w sprawie zgłaszania Komisji projektów inwestycyjnych dotyczących infrastruktury energetycznej w Unii Europejskiej oraz uchylającym rozporządzenie (WE) nr 736/96 (Dz. Urz. UE L 180 z 15.07.2010, str. 7), zwanym dalej rozporządzeniem Rady nr 617/2010.

²³ Dz. U. Nr 205, poz. 1208. Wskazany powyżej przepis ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych został ustanowiony w związku z rozporządzeniem Rady (UE, EURATOM) nr 617/2010 z dnia 24 czerwca 2010 r. w sprawie zgłaszania Komisji projektów inwestycyjnych dotyczących infrastruktury energetycznej w Unii Europejskiej oraz uchylającym rozporządzenie (WE) nr 736/96 (Dz. U. L 180 z 15.07.2010 r., str. 7-14), a także rozporządzeniem Komisji (UE, EURATOM) nr 833/2010 z dnia 21 września 2010 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Rady (UE, EURATOM) nr 617/2010 w sprawie zgłaszania Komisji projektów inwestycyjnych dotyczących infrastruktury energetycznej w Unii Europejskiej (Dz. U. L 248 z 22.09.2010, str. 36-56).

od 25 z 29 wytwórców. Jednakże w trakcie rozmów prowadzonych podczas spotkania roboczego w Ministerstwie Gospodarki, ARR zastrzegła, że pozyskanie informacji od wszystkich wytwórców może okazać się niemożliwe z powodu braku podstaw prawnych oraz ograniczonej ilości czasu na ich pozyskanie.

Sprawozdanie zawierające informacje dotyczące infrastruktury energetycznej służącej do wytwarzania biokomponentów za 2013 r., przekazane Ministrowi Gospodarki w dniu 15 lipca 2013 r.²⁴, sporządzono na podstawie informacji przekazanych przez 31 wytwórców wykonujących działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania magazynowania i wprowadzania do obrotu biokomponentów. Przekazane przez nich dane dotyczyły przede wszystkim projektów mających na celu budowę infrastruktury energetycznej służącej do wytwarzania biokomponentów oraz przekształcania i modernizowania już istniejącej. Informacje te zostały przekazane Prezesowi ARR terminowo, tj. do dnia 1 czerwca 2013 r.

(akta kontroli str. 6-7, 15-17, 997-1017, 1019-1020, 1099-1103)

W kontrolowanym okresie rolnicy wytwarzający biopaliwa ciekłe na własny użytek, realizując obowiązek wynikający z art. 31 ust. 1 ustawy, przekazali terminowo Prezesowi ARR dziewięć sprawozdań rocznych, w tym: za 2011 r. – cztery i za 2012 r. – pięć.

Prezes ARR – zgodnie z art. 31 ust. 2 ustawy – sporządził dwa zbiorcze raporty roczne (za 2011 i 2012 r.), które zawierały wykaz rolników wytwarzających biopaliwa ciekłe na własny użytek oraz informacje o ilości i rodzajach wytworzonych przez nich biopaliw. Zostały one sporządzone na podstawie danych zawartych w rejestrze rolników oraz sprawozdań rocznych przekazywanych przez rolników. Terminowo – zgodnie z art. art. 31 ust. 3 ustawy – Prezes ARR przekazał raporty ministrom do spraw: finansów publicznych, gospodarki, rynków rolnych i środowiska.

(akta kontroli str. 648-660, 1018)

W sprawie przeprowadzania przez Prezesa ARR analizy sprawozdań otrzymywanych od wytwórców i rolników zakresie rozwoju rodzimego rynku biopaliw, efektów tych analiz oraz współpracy z Ministrem Gospodarki w tym zakresie Dyrektor Biura Cukru i Biopaliw wyjaśniła: „Zgodnie z przepisami ustawy wytwórcy są zobowiązani do składania w ARR informacji, o których mowa w art. 30 ust. 1 ustawy (sprawozdania kwartalne DPE-4.1) oraz 30a ust. 2 ustawy (informacje o sprzedaży lub zbyciu w innej formie biokomponentów), natomiast rolnicy informacji, o których mowa 31 ust. 1 ustawy (sprawozdania roczne). Powyższe informacje są analizowane przez ARR pod kątem prawidłowości wywiązywania się przez ww. podmioty z obowiązków wynikających z przepisów ustawy. W kompetencjach Prezesa ARR nie znajdują się zadania związane z analizą rozwoju krajowego rynku biopaliw. Zgodnie z art. 31 ust. 3 ustawy Prezes ARR na podstawie danych z rejestru rolników oraz złożonych sprawozdań rocznych sporządza zbiorczy raport roczny, który następnie przekazuje w terminie do dnia 15 marca następnego roku ministrom właściwym do spraw finansów publicznych, gospodarki, rynków rolnych oraz środowiska. Jednocześnie informuję, że ARR na żądanie Ministra Gospodarki będącego organem kształtującym krajową politykę w zakresie rynku na biokomponentów, biopaliw ciekłych oraz paliw ciekłych, przedstawia wszelkie dane wynikające z prowadzonego rejestru wytwórców oraz składanych w ARR dokumentów.”

Dyrektor Biura Cukru i Biopaliw wyjaśniła również, że: „W okresie objętym kontrolą NIK, Prezes ARR nie prowadził badania ankietowego kosztów sprawozdawczości u rolników oraz wytwórców, ponieważ przepisy ustawy nie uprawniały ww. organu do prowadzenia działań w tym zakresie. Podkreślenia wymaga również, iż Minister

²⁴ Prezes ARR przesłał Ministrowi Gospodarki dwa sprawozdania (B1 i E1): z tego sprawozdanie dotyczące produkcji biopaliw oraz sprawozdanie na temat infrastruktury energetycznej do wytwarzania energii elektrycznej z biogazu rolniczego.

Gospodarki nie zwracał się do Prezesa ARR z prośbą o przeprowadzenie przedmiotowego badania.”

(dowód: akta kontroli str. 556; 559)

Na podstawie art. 22 ust. 3 ustawy akredytowane jednostki certyfikujące są obowiązane do przekazywania Prezesowi ARR informacji o wydaniu oraz cofnięciu certyfikatu jakości potwierdzającego spełnienie przez biokomponenty stosownych wymagań jakościowych. Zgodnie z obwieszczeniem Ministra Gospodarki z dnia 24 maja 2011 r. w sprawie wykazu akredytowanych jednostek certyfikujących uprawnionych do wydawania certyfikatów jakości biokomponentów²⁵ akredytowanymi jednostkami certyfikującymi są: Instytut Nafty i Gazu z siedzibą w Krakowie, Instytut Techniczny Wojsk Lotniczych z siedzibą w Warszawie, Przemysłowy Instytut Motoryzacji z siedzibą w Warszawie. Informacje o cofnięciu wytwórcom certyfikatów jakości były systematycznie przekazywane Prezesowi ARR wyłącznie przez Instytut Techniczny Wojsk Lotniczych w Warszawie. Według informacji Prezesa ARR pozostałe jednostki certyfikujące nie informowały go o cofnięciu wytwórcom certyfikatów. Dyrektor Biura Cukru i Biopaliw ARR wyjaśniła, że w związku z brakiem powyższych informacji: „ARR przyjmuje, że ww. jednostki certyfikujące nie wydały, a zatem także nie cofnęły certyfikatów jakości wytwórcom.”

(dowód: akta kontroli str. 60; 64; 440-473, 924)

W okresie objętym kontrolą Agencja Rynku Rolnego współpracowała w zakresie rynku biokomponentów i biopaliw ciekłych z: Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministerstwem Gospodarki, Urzędem Regulacji Energetyki, Krajową Izbą Biopaliw; Polską Organizacją Przemysłu i Handlu Naftowego, Instytutem Logistyki i Magazynowania. Współpraca ta polegała m.in. na:

- opiniowaniu projektów aktów prawnych regulujących oraz wspierających rynek biokomponentów i biopaliw ciekłych,
- przedstawianiu stanowiska w zakresie ich stosowania,
- tworzeniu wzorów dokumentów wymaganych przepisami dotyczącymi systemu monitorowania i kontrolowania jakości paliw,
- opracowywaniu procedur administracyjnych określających warunki prowadzenia działalności w zakresie wytwarzania, magazynowania lub wprowadzania do obrotu biokomponentów.

Ponadto ARR współpracowała z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministerstwem Gospodarki, Agencją Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Centralnym Biurem Antykorupcyjnym, Krajową Izbą Biopaliw, Instytutem Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa oraz Urzędem Celnym przekazując tym organom i instytucjom, w związku z realizowanymi przez nie zadaniami, dane o: rejestrze wytwórców i rolników oraz dane dotyczące ilości wytworzonych biokomponentów i surowców użytych do ich produkcji.

ARR organizowała również spotkania z wytwórcami, podczas których omawiano zmiany w przepisach oraz obowiązki wytwórców wynikające z wprowadzonych zmian, a także przedstawiano zakres kontroli prowadzonych przez ARR.

(dowód: akta kontroli str. 72-439)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

Ustalone
nieprawidłowości

²⁵ M.P. z 2011 r., Nr 44, poz. 480.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

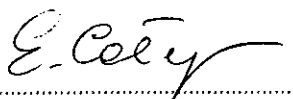
Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁶ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi Najwyższej Izby Kontroli.

Warszawa, dnia 27 września 2013 r.

Kontroler

Ewa Calczyńska
Doradca techniczny

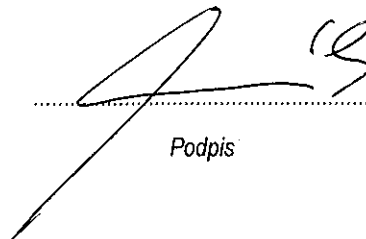

Podpis

Najwyższa Izba Kontroli

Departament Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

z upoważnienia
p.o. Dyrektora
Waldemar Wojnicz
Wicedyrektor

Podpis

²⁶ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

